

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: *Některé teologické aspekty vybraných knih Tomáše Halíka a vliv jeho díla na českou veřejnost*

Autor práce: *Mgr. Lenka Bártová*

Obor studia: *Náboženská výchova a etika*

Posudek vypracoval: *Mgr. František Štěch, Th.D.*

Datum: *23. 4. 2015*

Bakalářská práce paní Mgr. Lenky Bártové nazvaná „NĚKTERÉ TEOLOGICKÉ ASPEKTY VYBRANÝCH KNIH TOMÁŠE HALÍKA A VLIV JEHO DÍLA NA ČESKOU VEŘEJNOST“, předložená v rámci studia oboru Náboženská výchova a etika na Katedře teologických věd, je (kromě úvodu a závěru) rozčleněna do tří hlavních oddílů, přičemž se autorka pokouší postupovat od reflexe mediálního obrazu Tomáše Halíka a jeho díla, přes reakce vybraných autorů (např. Jan Jandourek) na Halíkovu osobu a dílo, k vlastnímu pokusu o identifikaci hlavních teologických témat jeho díla. Pro bakalářskou práci se dle mého soudu jedná o velmi ambiciózní projekt, navíc metoda budí pochyby hned na počátku. Jaký typ mediální analýzy autorka používá v kapitole první? V úvodu i na začátku příslušné kapitoly tato informace chybí. Součástí první kapitoly je též „výzkum“, spíše tedy „orientační průzkum“, formou dotazníkového šetření. Autorka správně uvádí své předpoklady a popisuje výzkumný vzorek, již méně se věnuje samotnému průběhu svého dotazníkového šetření. V kapitole 1.2.3 pak rovnou uvádí odpovědi na své dotazníkové otázky, nicméně jejich přehled a odůvodnění postrádám. Ještě před touto pasáží by se slušelo všechny otázky uvést a vysvětlit jaký mají účel ve vztahu k předmětu zkoumání. Celý „výzkum“ tak působí dosti amatérským dojmem a jeho závěry prezentované formou potvrzení či vyvrácení „výzkumných předpokladů“ neříkají nic zvláštního, kromě toho, že potvrzují, že se nejedná o výzkum, ale spíše jen o orientační průzkum, který má za úkol pouze potvrdit či vyvrátit autorčiny domněnky. Mimochodem, na čem jsou založeny autorčiny „výzkumné předpoklady“, spíše bych řekl právě domněnky? Jak souvisí výsledky autorčina šetření s dalšími kapitolami práce? Přejde mi, že druhá ani třetí kapitola s výsledky dotazníkového průzkumu nepočítá a ani nijak nepracuje! Proč se tedy autorka namáhala s dotazníkem, když pak jeho výsledky dále nepoužívá?

Druhá kapitola se zabývá reakcemi na několik vybraných knih Tomáše Halíka. Opět postrádám kritéria pro výběr. Proč se autorka nezabývá také třeba knihou „*Chci, abys byl* (2012)“? Jinak je druhá kapitola zdařilým přehledem různých reakcí a recenzí na vybrané Halíkovy publikace. Autorka nechává zaznít jak jejich kritiky, tak obháje. Její prezentace je však bohužel pouze přehledová. To neplatí jen v případě knih, ale i článků v periodících. Webové diskuse autorka prakticky vynechává. V průběhu i na konci druhé kapitoly postrádám její názor. Co si autorka myslí? Jak ona sama hodnotí Halíkovy knihy a články? Jak hodnotí jeho osobnost? Jak se jí zdá jeho mediální vystupování? Škoda, že se o tom čtenář předložené bakalářské práce nic moc nedozvídá. Snad jen v samotném závěru se zdá, že probleskuje autorčino hodnocení v několika pěkných větách. Jestli jsou skutečně její, je opravdu škoda, že své názory nenechá zaznívat častěji.

Třetí kapitola postupuje opět „metodologicky podivně“. Podle svých slov z úvodu chce autorka zjistit, jaké jsou hlavní teologické aspekty vybraných knih Tomáše Halíka. To samé slibuje i název třetí kapitoly, jenže hned v jejím prvním odstavci zjišťujeme, že autorka vybírá tři teologická témata (Ekumenismus, teodicea a kérygma) předem podle jedné knihy T. Halíka (Co je bez chvění není pevné) a jedné její strany (46)! Navíc je uvádí v jiném pořadí než v obsahu (teodicea, ekumenismus, kérygma), což působí matoucím dojmem. Až poté, co autorka určí tři teologická témata, je hledá v ostatních Halíkových knihách (proč ne ve článcích?). Nutno říci, že nachází dobře a dobře i prezentuje, ale nemohu se zbavit dojmu, že kdybych navrhl jiná tři teologická témata (např. mezináboženský dialog, víra, církev ve světě) dokázal bych, že jsou nejčtenější a nejdůležitější tato a ne ta, která určuje autorka předložené práce. Otázkou tedy zůstává, proč zrovna tato témata? Uměla by autorka jejich výběr obhájit? V předložené práci se tak nestalo.

Rozpačitý dojem z celé práce trochu vylepšuje její závěr, kde konečně zaznívají „ve velkém“ autorčiny vlastní myšlenky, s nimiž nelze než souhlasit. Za problematické považují použití pouze 5 Halíkových monografií, jednu knihu jiného autora a sborník k 60. Narozeninám Tomáše Halíka. Proč autorka nepoužila i jiné knižní zdroje? Novinových článků používá autorka dostatečné množství. Jednotlivé kapitoly jsou navíc neprovázané. Každá z nich by mohla stát o samotě. Co říci na závěr? Halík je veřejný intelektuál, kněz a teolog, který vytváří to, co bychom mohli nazvat „veřejnou teologií“ (ang. public theology). Je velikou škodou, že se autorka nevydala spíše cestou představení T. Halíka v kontextu teologie ve veřejném prostoru.

V celkovém hodnocení lze tedy říci, že autorka zvolila velmi těžké a obsáhlé téma vzhledem k charakteru své kvalifikační práce a to se odrazilo na její strukturu i obsahu. Nutno však říci, že i tak práce nepůsobí vyloženě špatným dojmem. Rozsah předloženého textu splňuje požadavky kladené na tento stupeň kvalifikační práce. Míra gramatických chyb je únosná. Totéž lze říci o překlepech a stylistických neobratnostech. Po formální stránce je práce přijatelná. Z uvedených důvodů mám za to, že bakalářská práce paní magistry Lenky Bártové **splňuje požadavky kladené na tento stupeň kvalifikační práce a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou d o b ř e**. V případě, že studentka odpoví na mé otázky uvedené v posudku a bude schopna v diskusi při obhajobě objasnit některé nejasnosti zmíněné v posudku, přiklonil bych se jako oponent práce i k hodnocení lepšímu.

Mgr. František Štěch, Th.D.